

УДК 619:614.31:577.115:
611.779:619.995
© 2012

О.М. Якубчак,
доктор
ветеринарних наук

А.А. Збарська

Т.В. Таран,
кандидат
ветеринарних наук

*Національний
університет біоресурсів
і природокористування
України*

ЖИРНОКИСЛОТНИЙ СКЛАД ПІДШКІРНОЇ ЖИРОВОЇ ТКАНИНИ ЗА ЛАРВАЛЬНОГО ЕХІНОКОКОЗУ СВИНЕЙ

*Наведено результати досліджень
жирнокислотного складу шпиків свиней за
ларвального ехінококозу. У разі середнього
і високого ступеня інвазії у жировій тканині
коефіцієнт співвідношення поліненасичених до
насичених жирних кислот знижується.*

Ліпіди продуктів тваринного походження, зокрема свинини, є не тільки джерелом енергії та вітамінів, а й пластичним матеріалом, незамінним в окисно-відновних процесах організму людини. Такими речовинами є, насамперед, поліненасичені жирні кислоти (лінолева, ліноленова та арахідонова), які не синтезуються організмом людини [3, 5]. Вони беруть участь у підвищенні резистентності організму, стабілізації водного обміну і нормалізації функціональної діяльності нирок [4].

Особливо важливу роль із числа поліненасичених кислот відіграє лінолева кислота, яка називається вітаміном F і входить до складу антибактеріальних речовин жовчі. Не менш важливою щодо біологічної дії на організм є арахідонова кислота. З нею пов'язані важливі функції організму, зокрема й обмін речовин. Добова потреба організму в арахідоновій кислоті становить 5 г і задовольнити її за рахунок їжі неможливо, оскільки у тваринних жирах цієї кислоти незначна кількість. Тому під час якісної оцінки жирів великого значення надають умісту в них лінолевої та ліноленової кислот, із яких в організмі утворюється арахідонова кислота. Найбільшим умістом останньої вирізняється свинячий жир [2].

Нині актуальним залишається питання впливу хвороб на якість жиру сільськогосподарських тварин. Зокрема це стосується змін у ліпідах м'язової та жирової тканин свиней за ларвального ехінококозу [1].

Мета роботи — дослідження змін жирнокислотного складу підшкірної жирової тканини свиней за ларвального ехінококозу.

Матеріали та методи. Матеріалом для досліджень був шпик, отриманий від свинячих туш, що надходили для реалізації на агропродовольчий ринок «Піонерський» м. Києва з Черкаської області Жашківського району. Відповід-

но до даних ветеринарних довідок відбирали матеріал від свинячих туш, отриманих від самок української білої породи віком 9 міс. 2-ї категорії вгодваності. Свині I дослідної групи мали слабку інтенсивність інвазії печінки (1–5 ехінококових ларвоцист), II — середній ступінь інвазії (5–10 ларвоцист), III дослідної групи — високий ступінь інвазії (понад 10 ларвоцист).

Для контрольного дослідження відбирали шпик від здорових тварин тієї самої породи, віку і вгодваності.

Дослідження складу жирних кислот підшкірного жиру свинячих туш, хворих на ларвальний ехінококоз, проводили методом газорідної хроматографії.

Результати досліджень. Під час хроматографічного дослідження ліпідів шпиків ідентифіковано 17 вищих жирних кислот. Кількість вуглецевих атомів становила 10–22. Залежно від ступеня інвазії виявлено певну закономірність щодо вмісту насичених і ненасичених жирних кислот.

У ліпідах шпиків вміст насичених жирних кислот дещо збільшувався, зокрема, за середнього ступеня інвазії — на 1,15%, за високого — на 1,05% (таблиця). Кількість мононенасичених жирних кислот також збільшувалась. У здорових тварин вона становила 45,43%, за середнього ступеня інвазії — 48,90 і за високого — 46,54%, що, відповідно, на 3,47 і 1,11% більше порівняно з контролем. У підшкірному жирі вміст поліненасичених жирних кислот зменшувався за середнього ступеня інвазії на 4,65, за високого — на 2,12% порівняно з контрольним продуктом. Із насичених жирних кислот найбільші зміни відзначали щодо кількості стеаринової кислоти. Якщо у здорових тварин її кількість становила 13,73%, то за середнього ступеня інвазії — 14,93, за високого — 15,32%, що

Жирнокислотний склад ліпідів шпиків здорових і хворих на ехінокозоз свиней, % ($M \pm t$, $n=5$)

Код	Жирні кислоти	Здорові свині	Хворі на ехінокозоз свині	
			середня II	висока II
<i>Насичені</i>				
C10:0	Капринова	0,010	0,015±0,005	0,020±0,000
C12:0	Лауринова	0,031	0,035±0,005	0,045±0,005
C14:0	Міристинова	1,054	1,030±0,120	1,070±0,020
C15:0	Пентадеканова	0,151	0,045±0,005	0,040±0,000
C16:0	Пальмітинова	23,295	23,41±0,410	22,520±0,220
C17:0	Маргарінова	0,685	0,340±0,030	0,370±0,015
C18:0	Стеаринова	13,731	14,930±0,760	15,320±0,025
C20:0	Арахінова	0,324	1,850±0,140	1,920±0,150
C21:0	Генейкозанова	1,375	0,550±0,030	0,760±0,010
	Сума насичених ЖК	41,016	42,165±1,505	42,065±0,315
<i>Мононенасичені</i>				
C16:1	Пальмітолеїнова	2,586	2,050±0,400	1,650±0,090
C17:1	Гептадеценінова	0,606	0,360±0,030	0,275±0,005
C18:1	Олеїнова	42,045	46,490±1,300	44,620±0,465
C20:1	Гейкозенова	0,176	–	–
	Сума мононенасичених ЖК	45,431	48,900±1,730	46,545±0,560
<i>Поліненасичені</i>				
C18:2	Лінолева	12,342	7,430±1,260	9,860±0,220
C18:3	Ліноленова	Сліди	0,560±0,090	0,680±0,120
C18:4	Октадекатетраєнова	–	0,350±0,010	0,340±0,050
C20:2	Ейкозодієнова	0,605	–	–
C20:4	Арахідонова	0,592	0,470±0,160	0,430±0,020
C22:4	Докозатетраєнова	–	0,080±0,020	0,105±0,005
	Сума поліненасичених ЖК	13,539	8,890±1,540	11,415±0,415
	Сума ненасичених ЖК	58,970	57,790±3,270	57,960±0,975
	Співвідношення суми ненасичених до насичених	1,440	1,370	1,380
	Співвідношення суми поліненасичених до насичених	0,33	0,21	0,27

свідчить про збільшення кількості кислоти, відповідно, на 1,2 і 1,6%. Також виявлено і зменшення вмісту генейкозанової кислоти. Серед мононенасичених жирних кислот зменшувався

вміст пальмітолеїнової та гептадеценінової кислот відповідно до ступеня інвазії, а олеїнової кислоти — зростав. У здорових тварин у шпиків її містилося 42,045%, за середнього ступе-

ня інвазії — 46,49 і за високого ступеня інвазії — 44,62%. Із поліненасичених жирних кислот найчіткіше виражені зміни щодо кількості лінолевої кислоти. У здорових тварин її вміст становив 12,34%, за середнього ступеня — 7,43 і за високого — 9,86%, що, відповідно, на 4,91% і на 2,48% менше. Щодо коефіцієнта співвідношення ненасичених жирних кислот до насичених, то він найвищий у здорових свиней (1,44) і у хворих за середнього ступеня ураження — 1,37, а за високого — 1,38. Коефіцієнт співвідношення поліненасичених жирних кислот до

насичених також зменшувався. Якщо у здорових тварин він становив 0,33, то за середньої інвазії — 0,21 і за високої — 0,27.

Коефіцієнт співвідношення насичених до ненасичених жирних кислот збільшувався, а співвідношення суми поліненасичених до насичених — зменшувалося, що свідчить про вплив захворювання на обмін речовин тварини та розвиток інтоксикації.

Отже, ларвальний ехінокозоз істотно впливає на жирнокислотний склад підшкірного жиру свиней.

Висновки

З підвищенням ступеня інвазії туш свиней ларвальним ехінокозозом збільшується вміст насичених жирних кислот, а поліненасичених — зменшується. У підшкірному та між'язовому

жирі коефіцієнт співвідношення поліненасичених жирних кислот до насичених зменшується зі збільшенням інтенсивності інвазії, що знижує біологічну цінність жиру.

Бібліографія

1. Беспалова Н.С., Сащенко Н.С. Гельминтози свиней в условиях юга Центрального Черноземья России/Н.С. Беспалова, Н.С. Сащенко//Ветеринария. — 2008. — № 8. — С. 26.
2. Герман Ю.И. Физико-химические и вкусовые качества мяса и сала свиней крупной белой породы/Ю.И. Герман//Сборник работ международной конференции. — Жодино, 23–24 апреля 1998. — С. 24–25.
3. Лебедев Г.И., Усович А.Т. Методы исследования кормов, органов и тканей животных/Г.И. Ле-

бедев, А.Т. Усович. — М.: Россельхозиздат, 1976. — 389 с.

4. Шарай Я.М. Ветеринарно-санитарна експертиза свинини при хронічному катаральному гастриті: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. вет. наук/Я.М. Шарай. — Львів: ЛДАВМ ім. С.З. Гжицького, 2000. — 19 с.

5. Christie W.W. The analysis of complex lipid. B. Group separation by column chromatography/W.W. Christie. — Lipid analysis. Ed. R. Maxwell, Pergamon Press, Oxford. — 1982. — P. 109–115.